

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Kauno „Vyturio“ gimnazijoje (toliau – Gimnazija) tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Gimnazijos prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui Gimnazijoje.

2. Aprašo paskirtis – padėti užtikrinti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklusomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas gimnazijoje susiję su emocine mokinių, gimnazijos darbuotojų, tėvų (toliau – gimnazijos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. Į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

3.4. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti smurto ar patyčių situacijoje.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Smurtas** – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

4.2. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

4.3. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

4.3.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

4.3.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

4.3.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

4.3.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

4.4. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

4.5. **Besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

4.6. **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

4.7. **Patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

4.8. **Patyčių ir smurto prevencija** – veikla, skirta patyčių ir smurto rizikai mažinti imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

4.9. **Patyčių ir smurto intervencija** – gimnazijos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų gimnazijos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

4.10. **Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių ir smurto situacijos gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdydami dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos vadovas yra atsakingas už Gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos tvarkos aprašo vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Olweus patyčių prevencijos programos koordinavimo grupė, Vaiko gerovės komisija, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie

prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. Įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius įtarimą keliančius veiksmus; esant elektroninėms patyčioms, išsaugo nurodymus.

12.2. Primena mokiniui, kuris smurtauja ir/ar tyčiojasi, Olweus patyčių prevencijos programos taisykles prieš patyčias, mokinio elgesio taisykles.

12.3. Jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, esantį gimnazijoje, į tėvus (globėjus, rūpintojus), esant reikalui kviečiama policija, greitoji pagalba);

12.4. Informuoja klasės vadovą apie įtariamas ir/ar įvykusias smurtą ar patyčias; elektroninių patyčių atveju, pateikia išsaugotus įrodymus. Informuoja, kas dalyvavo įvykyje, kokių sudrausminimo priemonių buvo imtasi.

12.5. Atsižvelgiant į smurto ir/ar patyčių apimtį ir dydį:

12.5.1. įvykis pranešamas gimnazijos administracijai ar pagalbos vaikui specialistams;

12.5.2. informuojami mokinių tėvai;

12.5.3. pildomas patyčių atvejų registracijos žurnalo protokolas (pridedama);

12.5.4. pranešama patyčių prevencijos koordinavimo komitetui;

12.5.5. pranešama gimnazijos Vaiko gerovės komisijai.

13. Siekiant mažinti smurto ir patyčių kiekį tarp mokinių, taikomos Olweus patyčių prevencijos programos nuobaudų sistema – „nuobaudų kopetėlės“ (pridedama).

14. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ar patyčias, informuoja gimnazijos vadovą, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

15. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ar patyčias, informuoja gimnazijos vadovą, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

16. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi mokiniai, mokytojai, pagalbos vaikui specialistai, gimnazijos darbuotojai pasirašytinai supažindinami su šiuo Aprašu.

18. Visi tėvai supažindinami su šiuo Aprašu susirinkimų metu.

19. Aprašas skelbiamas gimnazijos svetainėje.

20. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.